

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . 28.-
za en mesec . . . 2.-20
za Nemčijo celoletno . . . 28.-
za ostalo inozemstvo . . . 35.-
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . 24.-
za en mesec . . . 2.-
V opravi prejema mesečno . . . 1.70
== Sobota. Izdaja ==
za celo leto . . . 7.-
za Nemčijo celoletno . . . 8.-
za ostalo inozemstvo . . . 12.-

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolna petstvarsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 v
za trikrat . . . " 10 v
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolna petstvarsta po 18 viz.
== Poslano: ==
enostolna petstvarsta po 30 viz.
Izhaja vsak dan, izvenredni na-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
Rokopisi se ne vračajo; delankirana pisma se ne
sprejemajo — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 12 strani.

Vse narobe.

Naš parlament, pravijo, bo odgo-
den. Naj bo že tako ali drugače, po-
sebejo zadovoljni s parlamentom av-
strijski narod in ne morejo biti. Sociatno
zavarovanje se ni izvedlo in se izlepa
tudi še ne bo. Ljudstvo čuti od delova-
nja državnega zbora samo vedno večje
povišanje bremen, ki jih ima nositi za
armado. O delegaciji, ki itak vse dovoli,
naj vlada zahteva magari milijarde, še
vredno ni govoriti. Splošna in enaka
volilna pravica je dragocena reč, treba
pa je še nekaj več, če naj bo parlament
nekaj takega kakor je n. pr. v Nemčiji,
kjer se pravice in interesi ljudstva res
krepko varujejo.

Človek bi nič ne rekel, če bi veli-
kanski stroški, ki jih naši zakonodajni
zastopi vsako toliko dovoljujejo, za
kakšno stvar zalegli. Debata o naši zu-
nanji politiki pa je glasen svedok, da
razum grofa Berchtolda z zunanjim po-
lozajem države nobeden ni zadovoljen.
Obvarovali smo se samo najhujše ško-
de in bili vrhoteča primorani podpirati
Italijo, od katere ne smemo upati v
prihodnosti nobene hvaležnosti. S
Sandžakom smo zadnji kos svoje zgo-
dovinske naloge spravili ad acta.

Afera Dlugosz-Stapinski pa je od-
krila, da je pri nas le malo boljše kakor
na Ogrskem, kjer je vrhovno politično
načelo: corrumpere et corrumpi. Nobe-
na načela ne vodijo politike naših
vlad, da le živijo od drugega dne do dru-
gega. Zdaj se vlada s tem, jutri s dru-
gim. Danes se rožlja s sabljo, jutri se
pojo mirovne himne. Danes je patriot,
kdor zabavlja zoper Italijo, jutri je pa
že slab državljani, če ne veruje v njeno
zavezniško ljubezen in zvestobo. Pogled
v našo bodočnost je res kaj malo razve-
seljiv.

Kriza po avstrijskih tiskarnah.

Dne 1. januarja 1914 poteče med
lastniki tiskarn in njih uslužbenci do-
ba za do sedaj veljavno plačilno po-
godbo. Tekom leta že so se pričele pri-
prave za novo delavsko pogodbo ali tar-
if na obeh straneh. Lastniki tiskarn so
opravičeno pričakovali, da uslužbenci
ne nastopijo s pretiranimi in nespre-
jemljivimi predlogi, ker jim je znano,
kako usodno je gospodarska kriza zad-

njeja leta vsled Balkana vplivala na
tiskarsko obrt. Vedeli so, kako težko
vzdržuje avstrijsko tiskarstvo konku-
renco s tiskarsko obrtjo v Nemčiji, od
katere stavci v Nemčiji ne zahtevajo
pretiranih plačil. Na Nemškem delajo
devet ur, v Avstriji osem tričetrt in tam
so zadovoljni z manj ugodnim tarifom
nego je dosežani v Avstriji, ki pa
vkljub temu naši avstrijski stavci niso
z njim zadovoljni. Niso pomislili, da se
tiskarska obrt iz rajha in iz Ogrske
vedno bolj polšača avstrijskega trga,
dasi dobro vedo, da v Nemčiji ne stoji
uslužbenci tiskarn tako dobro kakor v
Avstriji že po dosežanem tarifu.

Kako pa so plačani stavci? Pri nas
znaša minimalna plača za vsacega čez
eno leto oproščenega tiskarja na teden
31 kron. Torej ima 19letni tiskar brez
posebnih študij letne plače 1612 kron,
povprečna tečajna znaša 40 K, torej na
leto 2080 K, nekateri imajo tedensko
60 K, s posebnim nadurnim delom 80
do 90 K na teden. Marsikateri učitelj in
kaplan bi od veselja zavriskal, ko bi
imel tako plačo, vendar temu pa, da je
dolgo vrsto let se študiral, ko je tiskar-
ski uslužbenec že užival dostojno plačo,
je vendar še sedaj nima.

Toda lastniki tiskarn nimajo nič
proti pošteni plači. Saj so v tej mezdri
dobi dali svojemu delavstvu draginske
doklade, dasi za to niso bili vezani po
tarifu.

Kaj sedaj zahtevajo tiskarji-usluž-
benci? Zahtevajo zvišanje plače, glede
tega so jim lastniki tiskarn pri dogovo-
rih že dodali po 2 K na teden. — Hočejo
znižati delavni čas na osem in pol ur
in hočejo imeti čas za malico kar znese
zopet pol ure, dasi vedo, da v Nemčiji
delajo devet ur in da lastniki avstrij-
skih tiskarn tega ne morej sprejeti, ako
hočejo tekmovali z Nemčijo. Uslužben-
ci stavijo obteževalne predloge za oskr-
bovanje strojev, kjer edino tiskarne ne-
kaj zaslužijo.

Zahtevajo g'ede posredovanja pro-
stih delavskih mest popoln monopol.
Ako bi nov tarif stopil v veljavo, tedaj
bi lastnik tiskarne, ako potrebuje novih
stavcev, moral to sporočiti tiskarski or-
ganizaciji uslužbencev, ki bi mu popol-
no svojevoljno dala delavcev, kakršne
bi sama hotela — in lastnik tiskarne
bi bil v tiskarni zadnji hlapec. Tega pač
tiskar, ki ima kaj razuma za svojo obrt
in ve, kaj je delavec in delavec, ne more
vsprejeti pod nobenim pogojem.

Zaradi tega je bila osrednja zveza

avstrijskih tiskarn prisiljena izjaviti,
da takega tarifa ne more vsprejeti in
da je zato ogromna večina tiskarn
uslužbencem delo odpovedala, ker je
vodstvo tiskarjev-uslužbencev izjavilo,
da po predloženih koncesijah lastnikov
tiskarn ni podlage za nadaljne razgo-
vore.

Lastniki tiskarn se v tej borbi bore
za svoj obstanek, dočim številke kaže-
jo, da je uslužbencem zagotovljena po-
štena plača. Ako zmagajo uslužbenci s
svojimi zahtevami, je posledica ta, da
bo moralo v kratkem mnogo srednjih
tiskarn prenehati, vzdržale se bodo le
tovarniške tiskarne s stroji in male ti-
skarke, kjer je malo režije. Vsled tega
pa bo trpel tudi razvoj tiskarske obrti
sploh, ker delavstvo bo hotelo le visoke
plače, za kakovost dela pa ne bo zani-
manja. Avstrijska tiskarska industrija
bo ubita in gotovo to ne bo v korist ti-
skarjev-delavcev, ki bodo morali po
svetu iskati si kruha.

S tem smo objektivno pojasnili kri-
zo v avstrijskem tiskarstvu; upamo pa
še vedno, da zmaga razum in medse-
bojna skrb za obstoj. Kakor so lastniki
pripravljeni primerno zvišati plače ti-
skarjem, tako mora tudi vodstvo ti-
skarske organizacije uslužbencev odne-
hati od zahtev, ki so z ozirom na lastni-
ka na tujo konkurenco, na razvoj do-
mačega tiskarskega obrta za tiskarne
nesprejemljivi.

Avstrijska delegacija.

V seji avstrijske delegacije dne 18.
t. m. je odgovarjal zunanji minister
grof Berchtold na izvajanja poslanca
dr. Korošca sledeče: Gospod delegat dr.
Korošec je večerj v moji odsotnosti
opozarjal na nasprotje, ki je menda na-
stalo med mojim odgovorom delegatu
Laginji o razmerah v Primorju in izva-
janjem italijanskega zunanjega miš-
tra zaradi tržaškega odloka. Gospod
delegat me je vprašal svoječasno, ali
obstoji v zvezni pogodbi med nami in
Italijo kakaj tajna točka, ki se nanaša
na naše notranje razmere v Primorju.
To vprašanje sem zanimal in pristavil,
da je vsaka tuja ingerenca v vprašanji
naše notranje politike popolnoma iz-
ključena. Taka ingerenca tudi topot ni
obstajala. Italijanska vlada se je ome-
jila na to, da se je zavzela v prijateljski
obliki za to, da se naj njenim državlja-
nom po možnosti omili materijalna
škoda, ki jo imajo vsled tržaškega na-
mestniškega odloka. (!) Gospod delegat

naj ne dvomi, da pomenja to kak vpliv
na našo notranjo politiko. Tu gre le za
izvrševanje pravice, ki jo ima vsaka dr-
žava, da se namreč potegne za interese
svojih državljanov v inozemstvu. To je
pravica, ki se je vsak čas tudi mi lahko
poslužimo. Kar se tiče pomiloščenja
mladega Sterleta, spada ta zadeva v
osebne pravice cesarja, na katere vlada
in parlament po ustavi nobenega vpli-
va ne morejo imeti. Zato lahko zagotav-
ljam, da je napačno mnenje, da bi to
pomiloščenje izpostavljalo italijanska
vlada. — Minister je nato tudi zanikal
trditev delegata Vaneka, da je Avstro-
Ogrska izvršila na svoje stroške neka-
tere komunikacije v Albaniji.

V nadaljni debati so posamezni go-
vorniki razpravljali o razmerah v ar-
madi. Prihodnja seja se vrši danes po-
poldne.

Končni rezultat hrvaških volitev.

Zagreb, 17. decembra.

Po izvršenih ožjih volitvah se man-
dati na posamezne stranke sledeče raz-
delijo:

Koalicija 47, unionisti 12, Starčevi-
čanci 14, frankovci 9, srednji klub 2,
seljaška stranka 3, izven strank (Ho-
ljac, ki pa je de facto koalicijska) 1.

Primeri kaže zdaj točno, da je naj-
več pridobila koalicija, ki si je leta 1911
v boju z vlado priborila 27 mandatov.
Mogla bi si jih topot morebiti še tri več
kot si jih je, če ne bi bila menjala v zad-
njem hipu nekaterih kandidatov in če
bi nadžupan Hideghethy v Srijemu ne
ne bil v nasprotju z banovo voljo delal z
vsem parom za unioniste. Unionisti so
od 1. 1911 padli od 22 na 12; vendar so
vsled pasivnosti koalicije v tem oziru
dobili še preveč. Stranka prava je abso-
lutno vzeto padla od 29 leta 1911 na 23,
toda Starčevićanci v tej zdaj razklani
stranki so zelo napredovali (14), fran-
kova grupa pa zelo padla (9), kajti leta
1911 je bila velika večina 30 pravaških
mandatov frankovska. Čudno je padla
seljaška stranka od 9 na 3! Vzrok je v
osebah bratov Radičev, ki sta popolna
absolutista in sta tudi vedno zdaj s to,
zdaj z ono vlado paktirala. Srbski radi-
kalci so tako kakor v Bosni tudi na
Hrvatskem popolnoma izginiti.

Volitve so se topot res vršile razun
v Srijemu popolnoma svobodno.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

LISTEK.

Pogovor z nadškofom iz Drača.

Trst, decembra 1913.

Te dni se je mudil v Trstu Msgr.
Primož Bianchi, nadškof iz Drača v Al-
baniji. Nadškof Bianchi potuje na Du-
naj vprašat zdravnike za svet, ker bo-
leha na želodcu. Njegov obraz ima res
bolesten izraz, le oko je živo. Bianchi
napravlja utis zelo energičnega moža.
Potem ko sem se mu predstavil, sem ga
prosil, naj mi pove kaj o Albaniji in
njenih razmerah. »A, vi ste žurnalist?«
mi pravi. »Nas alb. škofo v zadnjem
času časnikarji zelo nadlegujejo. Malo
pred odhodom iz Drača se mi je pred-
stavil nek žurnalist. Ko je prišel k meni,
nisem bil ravno dobro razpoložen,
ker sem še vedno bolehen, toda, ko mi
je pa povedal, da je dopisnik tržaškega
»Piccola«, pa že celo nisem hotel z njim
občevati. Ker je pa le silil v mene in ni
hotel nehati, sem ga pa začel zbadati in
sem mu rekel, da zato nočem imeti
opravka s »Piccolom«, ker je to najbolj
lažnjiv žurnal na svetu. »Piccolov« do-
pisnik je kar zazijal pri teh mojih be-
sedah in izustil: »Il Piccolo è pur un
giornale mondiale«. (Piccolo je vendar
svetoven list.) In v tem »špičastem« to-

nu, je pristavil nadškof, je šlo dalje,
samo da bi ga odpravil, pa ni hotel iti.
»Piccolo« je tudi prinesel prve dni de-
cembra pogovor svojega dopisnika z
menoj, ki pa ne odgovarja resnici, zla-
sti tudi moja izjava glede princa Wieda
ni bila taka, kakor jo je objavil »Picco-
lo«. Moje sodbe o »Piccolu« pa sploh ni
prinesel. Saj sem bil zadnja leta že več-
krat intervjuvan, — tudi od dunajskih
židovskih listov, — pa so vsaj prinesli
res moje misli, »Piccolo« pa laže.

»Ker ste že omenili, Presvetli, prin-
ca Wieda, bi li hoteli povedati svoje
mnenje o tem bodočem albanskem vla-
darju?« sem vprašal. Na to vprašanje
nadškof Bianchi ni direktno odgovoril.
Skušal se je pokazati indiferentnega.
Vendar mi ni mogel prikriti, da bi Al-
banci najrajši imeli katolika za vladar-
ja. To je potrdil tudi indirektni odgo-
vor na moje zgorajšnje vprašanje, ki se
je glasil: »Ko se je izvedelo, da je princ
Wied kandidat za albanski prestol, je
prišla k meni deputacija mohamedan-
skih Albancev s prošnjo, naj bi jaz po-
sredoval na merodajnih mestih, da bi
postal kak katolik albanski vladar, na
kar sem deputaciji odgovoril, da jaz ne
morem storiti v tem oziru ničesar. —
Sploh naj nam pošlje Evropa kogar ho-
če, samo da ni Turek ali pa — Slovan.
»Zakaj bi se pa Slovana branili?«
»Ker nočemo priti pod srbski ozi-
roma ruski vpliv.«

»Za časa balkanske vojske so zlasti
dunajski časopisi poročali o grozodej-
stvih, ki so jih Srbi izvrševali nad Al-
banci. Nam so je vse to zdelo never-
jetno. Kaj je resnica?«

»Niti tretjine kar je bilo niso časo-
pisi poročali. Srbi so umorili na srmo-
ten način 80.000 Albancev. Razorožili
so jih in postreljali. Ko so prišli Srbi
v Drač, so zahtevali od mene, da se jim
pridem poklonim. Mnogo jim je bilo na
tem, da se jim jaz poklonim. Ker pa te-
ga nisem hotel storiti, so mi zažugali,
da me obesimo. Šele, ko sem jim rekel,
da tega ne storim, dokler Evropa ne
prizna srbske vlade nad Albanijo, me
niso več nadlegovali.

»Zakaj pa Evropa molči na vsa ta
grozodejstva?«

»Vloga, ki jo je igrala ob tej priliki
Evropa, je bila sploh le — komedija.«

»Avstrijski narod se je jeze na svojo
vlado, da vzdržuje v Albaniji italijan-
ske šole. Je-li to res?«

»To niso avstrijske, ampak naše

V času balkanskih vojsk sem
imel priliko tu v Trstu govoriti z več
albanskimi katoliškimi duhovniki. Ker
kar nisem mogel verjeti dunajskim ča-
sopisom o grozodejstvih Srbov nad Al-
banci, sem se pri teh duhovnikih infor-
miral. Reči moram, da so mi vsi tako
povedali kakor nadškof Bianchi. (Op.
dopisnika.)

katoliške šole, nad katerimi imamo
škofje nadzorstvo. V teh šolah se po-
učuje v albanskem jeziku in le dve uri
na teden se poučuje italijanščina.«

»Ali je res, da so šole podpirane od
italijanske vlade bolj obiskane kakor
one avstrijske?«

»Da, ker italijanska vlada plačuje
za vsakega albanskega otroka do deset
frankov na mesec ter jim daje tudi hra-
no. Toda to je zaviren denar, ker otro-
ci, ko zapuste šolo, se prav nič ne na-
vdušujejo za Italijo. To sem jaz tudi po-
vedal laskemu konzulu, ki mi je dal
prav.«

»S kom pa Albanci bolj simpatizi-
rajo, z Avstrijo ali Italijo?«

»Moram reči z gotovostjo, da bolj z
Avstrijo; posebno pa mohamedanci in
teh je večina.«

Obnašanje katoliških Miriditov, v
kolikor ga poznamo iz časopisov, se mi
zdi tako čudno. Enkrat drže s Črno-
gorci, drugič pravijo, da so proti. Kaj
tudi za tem?«

Presvetli nadškof je označil politi-
ko Miriditov z drastično besedo, ki je
ne zapišem in pristavil: »Vsega je kriv
miriditski vojvoda Bib Dobra, ki je
podkupljen od Črnogorcev. Ta denar je
pa — iz Italije.«

S tem je končal ta zanimiv pogo-
vor. Ko sem presvetlemu želel srečen
pot in skorajšnje popolno zdravje, mi
je krepko stisnil roko in sva se razšla.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZASEDANJE HRVATSKEGA SABORA.

Zagreb, 20. dec. Hrvatski sabor je sklican 27. decembra. Koalicija name-rava predlagati za predsednika sabora dr. Medakovića, za podpredsednika pa dr. Magdića in dr. Lukonića.

POGREB KARDINALA RAMPOLLE.

Rim, 20. dec. Včeraj ob 11. uri dopoldne so pokopali kardinala Rampollo. Rajnika so prenesli v cerkev sv. Petra. Pod Perosijevim vodstvom so peli učenci »schola cantorum« črno mašo. Pri pogrebu je bilo navzočih 14 kardinalov, več škofov, diplomatov, dostojanstveniki papeževga dvora, odposlaništva seminarov, zavodov in veliko ljudi.

TIKSARSKO GIBANJE.

Trst, 20. dec. Danes se zatvori tiskarna »Avstrijskega Lloyd«, vsled česar preneha izhajati »Triester Tagblatt«. »L' Osservatore Triestino« bodo tiskali na Dunaju v dvorni in državni tiskarni.

Praga, 20. dec. Tiskarno »Bohemia« so včeraj zatvorili, ker stavci niso hoteli staviti članka o tiskarskem gibanju.

Berlin, 20. dec. Tarifni urad nemških črkostavcev je sklenil z ozirom na tiskarsko gibanje v Avstriji, ponuditi svoje posredovanje med lastniki tiskarn in črkostavci.

SAVERNSKI »JUNAK« OBDOJEN

Berlin, 20. dec. Znani nemški poročnik pl. Forstner, ki je v Savernu streljal znane kobile, je bil v Strasburgu od vojaškega sodišča obsojen na 43 dni ječe zaradi protipostavne rabe orožja. Sedel bo zaradi tega, ker je ranil na cesti mimoidočega čevljarja Blanka. Zaradi drugih prestopkov, zlasti zasmehovanja francoske zastave bo pa pozvan še enkrat pred sodbo. Pred sodišče pridejo še ta mesec tudi drugi vojaški povzročitelji savernskih kravalov.

MEDNARODNA KOMISIJA V ALBANIJI.

Florenca, 19. decembra. Mednarodna komisija za določitev meje v južni Albaniji je včeraj končala svoje delo.

RUMUNSKA.

Bukarešt, 19. decembra. Senat je soglasno odobril zakonski načrt glede odobrenja v Bukarešti skienjene mirovne pogodbe, kakor tudi glede določitve meje med Bulgarsko in Rumunijo.

Bukarešt, 19. decembra. Ker so srbski pooblaščenici sprejeli predlog, po katerem je Ciganuš določen kot točka novem mostu čez Donavo, bo tehnična komisija sedaj izdelala načrte za novi most.

Dnevne novice.

+ Velecenjenim gg. naročnikom in sotrudnikom. Vsled tiskarskega gibanja mora biti obseg današnje številke nekoliko skrčen, kljub temu pa nam je bilo mogoče priobčiti vse važnejše stvari. Gg. sotrudnike prosimo, naj nam novice in dogodke blagohotno tudi vnaprej takoj sporočajo, vsled razmer v tiskarni pa kolikor mogoči kratki obliki.

Kuku s en pisatel na lohka viža gnar služ.

I.

Oj z Bogom ti domača vas,
Oj z Bogom rojstni kraj;
Srca od tu me goni mraz,
Ne bo me več nazaj. (Hvala Bogu.)
Vse, kar kedaj sem pretrpel
Pozabim kraj morja;
Život se tam mi nov začne
Brez radosti, — solza.

Miroslav Mulavrh.

Tam, k se iz Kuludvorske ulce zavije notr u Sudniska ulca, nabral se je tukl ldi, de ni blu mugoče pridet skus, čeprou je ulca precej široka.

+ Iz tabora slovenskih liberalcev. Pri zadnji deželnozborski volitvi so liberalci se pokazali kot stranka, ki nima nobene strankarske časti. Udinjali so socialne demokrate in jim obljubili mandat, mandat jim pa niso dali, pač pa so liberalni agitatorji pokradli socialni demokraciji tako v Ljubljani, kakor v Idriji in na deželi na stotine glasov. Socialna demokracija ima sedaj priliko premišljevat, da po slabi tovaršiji vedno glava boli. Tako kot socialno demokracijo so prosili za pomoč tudi Nemci. Po Kočevskem so za slovenskega liberalnega kandidata Andolskega raztrosili nemške letake. Ker so se celo v mestni skupini bali ožjih volitev v Ljubljani, so žrtvovali Hribarja. Le pod tem pogojem so Nemci liberalcem obljubili pomoč pri event. ožjih volitvah v Ljubljani. Ob tej priliki se je dognal v trgovski in obrtni zbornici popoln pakt med Nemci in liberalci. Nemška, od liberalcev sprejeta pogoja sta: podpredsedstvo v trgovski in obrtni zbornici mora imeti Nemec, Hribarja se ne sme voliti v deželni zbor. Liberalni volivci sedaj lahko premišlujejo o tem, kaj bo zanje žrtvovala taka stranka, ki na tak način pusti pasti celo svojega voditelja in bivšega župana. Hribar je v trgovski in obrtni zbornici vzel klobuk, vrgel liberalnim svetnikom v obraz »Izdajstvo«, ter z besedami »Moje glasu niste vredni« odšel iz zbornice. Ali bode še kak liberalec imel toliko poguma, da bode isto rekli kliki, ki se upa iz trgovske in obrtne zbornice poslati v deželni zbor — Milana pl. Šukljeja. Tega moža je »Slov. Narod« na vse načine pred letom že opisal. Prišel je v javnost s svojimi neumnimi in surovimi kravali in s svojo neotesanostjo. Mož, ki je po svojih lastnih izjavah zmes Laha, Francoza, Nemca in morda še Kitajca, mož, ki se zaklinja sedaj, da je liberalci, pa še ni dolgo, ko se je v kavarni j o k a l, ko mu je nekdo dejal, da je liberalci, mož, ki je dopisnik nemškonalcionalnih in liberalnih nemških listov, je dobil mesto slovenskega poslanca trgovske in obrtne zbornice, samo zato, ker je nekaj surovo neumnega napisal o Završnici. Tako liberalna stranka ponižuje trgovsko in obrtno zbornico! S tem stojim dejanjem je liberalna stranka en deželnozborski mandat v trgovski in obrtni zbornici pravzaprav izgubila, ker je naselila nemško-šukljetaštim spletkam in je mandat izročila v najbolj nesigurne roke, kakršne je mogla na svetu dobiti. Liberalna stranka je šla z »gromom in peklom« proti nam, pa se ji je zgodilo, da je — sama sebe natepla.

— Liberalci in Nemci v objemu. Iz Tržiča nam poročajo: Volitve so minule z zmago S. L. S. Vse, kar je protikršćanskega se je združilo v boj proti našemu vrlemu kandidatu dr. Gregoriču. Nemci, socialni demokrate in liberalci so šli združeni v najtesnejšem prijateljstvu in zvezi v boj zoper nas. Trdi Nemci so volili načelnika Sokolov dr. Pestotnika. Na nedeljskem shodu pri Lončarju je bilo navzočih več Nemcev in tem na čast je Sokol profesor Reiser govoril nemško. Gotovo je to prvi slučaj, da se je na slovenskem volivnem shodu govorilo nemško. Daleč so jo privozili tisti, ki hočejo imeti vso narodnost v zakupu. Mi smo napredovali od volitev v februarju, liberalci pa na-

zadovali. Zmagali smo s 17 glasovi večine. Čast in hvala vrlim gg. volivcem!

+ Uboga slovensčina. V »Slov. Narodu« od 17. t. m. se zahvaljuje liberalni general dr. Triller škofjeloškim in kranjskim liberalcem, ki so ga z revno deželglasno večino poslali v kranjski deželni zbor. V tej zahvali bemo tudi ta klasični stavek: »Vse velecejenje gg. volilce mestne skupine Kranj — Škofjaloka, ki so dali pri včerajšnji volitvi, ponosno in pogumno prezirajoč tudi najhujše nasilstvo, prosto cesto svojemu naprednemu prepričanju, prosim vdanost...« Prosta cesta naprednega prepričanja, to je najnovejša cvetka liberalnih jezikoslovcev. Človek se zgraža če vidi in sliši, kako včasih kak napolizobraženeč kvari naš jezik z grdimi nemčizmi. Kaj pa naj rečemo k temu, če podžupan slovenske prestolnice, ena prvih glav v taboru slovenske »inteligence«, na tak neumiljen način lomi in ponemčuje našo materinščino? Dr. Trillerja je pač še tisti dan po volitvah tlačila grozna zavest, da je majnkalo samo 6 glasov, pa bi mu bili volilci pokazali »prosto roko«, po kateri bi bil lahko zapeljal svojo liberalno robo nazaj v Ljubljano.

+ Kako liberalci praznujejo zmago. Gorenjec nam poroča o tem iz Kranja: Tolpa pijanih liberalnih kolovodij, ki je prekrokala celo noč, je ustavljala na ulici in nazaj gonila ljudi, ki so šli k zornicam. Kričali so: »Kaj boste še v cerkev hodili, saj smo mi zmagali, pustite ta črne«, naj bodo sami v cerkvi! Ti barabski napadi so ogorčili v Kranju vse, ki imajo še kaj čuta za cerkev. Ti napadi jasno kažejo liberalne namene. Dobro si oglejte liberalce v pravi luči! Dejanja govore!

+ Obe krili Hrvatske stranke prava bosta, kakor se čuje, v saboru ostro nasopili proti podaljšanju finančne pogodbe z Ogrsko.

— Ivan Banjanin in dr. Božo Vinokovič sta iz hrvatsko-srbske koalicije izstopila.

— Neslaven odstop slavnega Slanca. Proračunska občinska seja v Litiji se je vršila v četrtek dopoldne. Vse točke so bile sprejete brez debate. Vsem se je čudno zdelo, da sicer tako zgovorni Slanc danes tako molči? Po končanih točkah dnevnega reda omenja župan, da je došla razsodba upravnega sodišča v zadevi pritožbe Slanca in tovarišev zoper sklep občinskega odbora glede pobiranja posebne 6% doklade za razsvetljavo in nočnega čuvalja v trgu. Župan prebere precej obširno razsodbo, s katero se pritožba zavrne kot neutemeljena, ker v zmislu obstoječih zakonov je postopanje županstva popolnoma utemeljeno. K besedi se oglasi Slanc, vstane in s kričnim glasom pripoveduje, da so ga vsi tržani pooblastili za pritožbo na upravno sodišče za »stare trške pravice«, zdaj pa to svinjsko zadevo nekdo razglaša v »Slov.« in napada njega kot tatu in goljufa. Župan ga prekine, da ne pripušča takih izrazov, če ne more govoriti dostojneje, mu vzame besedo. Nato privleče iz žepa dotični odrezek iz pondeljkeve številke »Slovenca« in ga prebere. Nekdo se oglasi, da dopis ne omenja tatov in goljufov, ampak navaja suha dejstva izpred sodišča. Toda ker je imel Slanc svoj na-

stop že prej naštudiran, je dalje govoril s še bolj kričnim glasom, da je tako pisanje »svinjsko« in pričel tolči ob mizo, da »tak človek nič drugega ne zasluži kakor, da ga s pasjim bičem nabrišejo po svinjskem gobcu in s takimi ljudmi noče imeti več nobenega stika.« Zato vpriče celoga odbora odlaga svoje odborniško mesto in se poslavlja. Adijo! In nato je hitro izginil skozi vrata. Može so bili ogorčeni nad takim surovim nastopom in če bi Slanc čakal, bi dobil primeren odgovor. Hvala Bogu, da smo se tega moža iznebili! Naj le kdo pove, koliko je ta človek že koristil občini; drugi bomo pa mi povedali, koliko ji je že škodoval! Za tistih proč vrženih 500 kron trškega premoženja pa še ni izrečena zadnja beseda! Mesto odstopivšega Slanca vstopi v občinski odbor naš mož Franc Zupančič iz Šent Jurja. Zdaš se edini Svetec ostane v odboru za — »mušter«!

— »Slovenski Čebelar« štef. 12. izide vsled tiskarskega mezdnege gibanja po novem letu, kar naj cenj. člani blagohotno oprostite.

— Krepko ga je izplačali! Iz Litije poročajo: Znani plačani liberalni agitator penzionist Budnar iz Šmartna je 9. decembra na dan volitve prišel v gostilno k Trškani. V gostilni so se nahajali fantje Trebeljevske občine. Vstopivšega Budnarja fantje niso poznali in se tudi ni nihče brigal zanj. Ta je pa hodil po sobi gori in doli in ko ni bilo nikogar v gostilni komur bi prodajal svojo plačano sitnost, se je lotil fantov in jim pripovedoval o zapravljenih milijonih, zabavljaj čez »farje«, čez klerikalne župane itd. Fantje, kakor rečeno, se niso brigali zanj in mu tudi niso odgovarjali; toda ker le ni nehal zabavljati, stopi eden fantov k njemu in mu brez vsake besede primaže krepko zaušnico in nato spet brez besede sede nazaj k mizi. Budnar jo urnih krač pobere ven po orožnika. Toda tam so mu povedali, da nimajo kaj posredovati, naj gre k sodišču. Fant bo gotovo obsojen, ker je preradikalno postopal, pravi pa, da je to skoro edino sredstvo napram takim gobezdačem.

— Posojilnično hišo v Tržiču, v kateri ima svoje prostore društvo sv. Jožefa je nek znani čevljar pomazal ob belem dnevu s črnolom. Raz hiše je namreč v znak zmage visela slovenska trobojnica. Črnilo je bilo namenjeno trobojnici. Vso zadevo ima v rokah orožništvo, ki bo preiskalo pod čigavim vplivom se je ta lopovščina zgodila. Vse, kar je poštenega, se zgraža nad tem početjem.

— Društvo sv. Jožefa v Tržiču priredi na sveti večer običajno božičnico. Dostop imajo samo člani in članice. Pričetek ob 8. uri.

— Viharji v Kvarneru. V Kvarneru besni strahovita burja. Temperatura je padla globoko pod ničlo. Lokalno parobrodstvo je ustavljeno.

— Nagloma je umrl v Celovcu pevovodja v ondotni stolnici g. Oswald Gatterer, star 53 let.

— Srebrno poroko sta obhajala včeraj v Zagrebu zborni poveljnik baron Rhemen in njegova soproga.

— Za podžupana zagrebske županije je imenovan Ladislav Rafaelis. — Gjuro Horvat, Julij Höcker, Svetozar

para kojn je blu upreženeh u en vele iz velikem pakcem nalužen vuz. Luigi Calco upou je na en stran »hi-i-i-i« in bou kojne iz tošelnam pu grbuh, za ujda jih je pa en furman puskusu naprej spraut. Vuz je škripu in škripu al premeknou se ni na nubena plat, kokr de bi biu h tlem prkuvan.

„Za božja vola, Luigi! Kua se pa uni tlela mešaja u furmanske posle? A res nimaja družga za upraut. Pisateljvayne b jm že člouk przanesu, al de tlela pu cestah kojne trpinčja, tu se pa že use fejna!“

„Kua ti veš! Če moje „Cerkvene miš“ tlela na cest ubtečja, kua uja pa pr ta „Sluvenskemu Narude“ reki, ke rukupisa na uja dubl“, udreze se je Luigi Calco in spet kojna ke pu hrbte iz tošelnam udrihnu: „hi-i-i-i!“

„Za božja vola, de b ble tula še use „Cerkvene miš“! Sej za en dobr vuz jih je blu že du zdej u ta „Sluvensku Narude“ za brat.“

„O, pa tud tu še ni use. Za en vuz jih mam še duma fiks und fertik; sam usega na morm naenkrat u ta „Narodna tiskarna“ transportirat, ke nimaja zadost prustora, zatu jh pa tkula „pu malem“ uddajam.“

„No, lepa reč! Če maja uni tula za „pu malem“, ke dva para kojn na more spelat, kua maja pa pol za „pu velkem?“

„Tu pa ni zdela za guvort! Tlela nam raj svetvi, kuku b mi dela vuz spravl u ta „Narodna Tiskarna“. Dve ure se že matrama, pa se vuz na gane z mesta.“

„Oh, a na veja, de kar dva na morta nardt, tu lohka šteri nardeja, kar šteri ne, pa osem. Še pu dva para kojn nej pošleja kam in nej jh prprežeja, pa u morde šlu. Če pa tud šteri pari na uja putegnil, jh u pa osem.“

„Pepe, ta svet je zlatga gnarja uredn. Jest sm že mislu puluvica rukupisa pestit nazaj dam znost, ke ni deleč; ampak mal me je srce bolu, de b mogu pol na ta druh hunurar spet čakati, ke ga lohka zdela dubim.“

„Ja, a je nm tulk za tist hunurar!“

„Ker se kakšn krajcar ujame, je dobr.“

„Pa maja čas, de lohka tulk spišeja?“

„Kua spišeja! Jest sm salamejnsk mal sam spisu. Misleš, de sm naumen, de um sam pisu? Use sluvske pesneke sm skp pubrau in jh naprej prnesu, jest sm pa sam ene par vrstic dudau h usak pesmc, pa sa ble „Cerkvene miš“ fertik.“

„Tu sa pa res navihan. Jest se pa martram in martram in pišem, de ujame kakšn krajcar za tubak. O, ampak zdej na um več tku naumen. Um dubu že še kašne bukle iz pesmam, ke jh uni še nisa punucal, ni hudiman“

„Sam Mulavrhuv pesm sm mogu pestet. Te s je Mulavrh naprej zguvuru, ke na mara, de b se lde čez nega norca delat. Scer men ni tku reku, tku naravnast, ampak jest zastopcm, če edn še tku u ukulstavah iz mana guvari.“

„Kua se je nek zgudl tamla, k je tulk ldi,“ mislu sm sam pr seb in mejčkn kurake puspešu. „Tu se je mogla zgudt kakšna več nesreča, al je pa kašn arestant ušou iz ta nouga Žabjeka in sa ga tamla dubl spet u pac in ga mrcvarja. Scer sa blancačani en hdu ferbčen lde in če edn na cest kihne, se že nabereja lde ukul nega, kulkr se jh je tle nabral, tu je pa že več kt ud sile.“

K pridem mejčkn bliži ramunde, zagledam ena glava, k je gledala vn čez vse druge glave in pa ena roka iz enmu takmu tošelnam, kokr jh nosja ta jezičn dohtari iz saba.

„Tala glava se m pa neki znana zdi,“ sm s mislu in mejčkn bl natančn pogledu. „Lej ga hudimana; tu je ja Luigi Calco, kokr je douh, in tošl je tud negau, sej ga puznam. Kua pa ta tlela kuluvrat ob temle čas, k sa usi dohtari doma u kancli al pa pr sudni?“

II.

Govoril mož je lep in mlad Na ladiji tako, Ki je odjadrat na zapad Imela noč še to. Nerad domačo vas pusti Pravičen vsak kristjan, A rad jo zapusti, kedor Pri srci je bolan.

Miroslav Mulavrh.

Ke pridem bliz, udrinem iz kumoucam ldi narazen in se tku prinem du Luigi Calcota. In kaj videm. Dva

Grubič in dr. Milan Brezinščak so pa imenovani banskim svetovalcem.

— **Madžari** hočejo otvoriti novo Julijansko šolo v Badljevini in Slavoniji.

— **Vseučiliška vest.** Ban je dovolil srednješolskemu profesorju v Zagrebu dr. Stjepanu Ivšiču predavati na sveučilišču primerjalno slovansko slovnico.

Kako in kdaj se lahko apelira na vojaško čast? Pri zadnjih volitvah v Kranju so prišli nekateri člani glavne volilne komisije nekoliko navzkriž. Vsled nekih besed se je čutil žaljenega g. Maks Fock iz Kranja, ki je obenem tudi rezervni kadet. Takoj drugi dan je poslal dva svoja zastopnika. Primahala sta jo v gimnazijo ob 9 uri jutraj gg. rezervna kadeta F. Crobath in evid. zemljemerec Franc Zupančič, oba iz Kranja. Dotični g., ki ga je hotel Fock pozvati na dvoboj, je namreč profesor. V gimnaziji sta povpraševala po g. prof. M., ki je bil ravno v šoli. Koncem ure pride iz razreda, in misleč, da sta prišla gospoda poizvedovat o napredku nekega učenca ju prijazno sprejme. A kako se začudi, ko mu gospoda povesta, da sta ga prišla v ime g. Maksa Focka pozvati na dvoboj. Gospoda sta večkrat povdarjala, da sta rezervna častnika, kar pa ni bilo potrebno, ker je o tem jasno pričala pomečkana uniforma. Gospoda Crobath in Zupančič bi pač morala vojaške predpise nekoliko boljše poznati. Vedeti bi morala, kdaj in kje sme nositi rez. častnik svojo uniformo. Obenem bi morala poznati tudi stroge predpise glede poziva na dvoboj. Gospodje častniki 27. pešpolka morajo biti pač veseli svojih rez. častnikov, ki ne poznajo niti svojih predpisov, niti ne navadne olike, ki zahteva da se profesorja v takih zadevah sme iskati samo na domu in ne v šoli. Čudno se nam pa zdi, da si upa g. Maks Fock apelirati na svojo vojaško čast, ko je na to, da je rez. častnik, popolnoma pozabil v torek, 16. t. m., ko je vodil demonstrante pred župnišče v Kranju, kjer so upili, vdrli v hišo in tolkli po oknu. Med tistimi, ki so gledali skozi kuhinjsko okno v župnišče, je bil tudi rezervni kadet g. Makso Fock. Gospodje c. kr. častniki so lahko ponosni na te tri svoje rezervne tovariše. Če se bodo pa taki nastopi rezervnih častnikov ponavljali, bo javnost dobila čudne pojme o ugledu rezervnih častnikov.

— **Mojsterske preizkušnje za obrtnike na Kranjskem.** Predpriprave za prirejanje preizkušenj za rokodelske obrti, v kolikor so te poverjene **Zavodu za pospeševanje obrti na Kranjskem** so sedaj v toliko dozorele, da se bodo mogle vršiti prve mojsterske preizkušnje v mesecu januarju. Za enkrat pridejo pred vsem v poštev obrti krojačev, čevljarjev in sobo-slikarjev. Preizkušnje se bodo vršile za vsako obrt le, če se priglase vsaj trije prosilci. Nekatere prošnje je nasloviti na „Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem“ in je eden glavnih predpogojev za pristupitev, prestana učna doba in izpričevalo o pomočniški preizkušnji. Ob prigrasu je plačati predpisano odredbeno takso v znesku K 40.—. Za vse nadaljne podatke naj se obrača na „Zavod za pospeševanje obrti“. Opo-

zarja se, da se smejo imenovati obrtniki, ki napravijo mojstersko preizkušnjo **izprašani mojster**. Ker teh preizkušenj do sedaj sploh ni bilo, je uporaba naslova „izprašani mojster“ po kateremkoli obrtniku neopravičena.

— **Inženirski izpit** sta položila na dunajski tehniko in sicer iz gradbenega inženirstva g. Ladislav Bevc, starejšina in večletni predsednik „Akad. društva slovenskih tehnikov na Dunaju“, in iz strojnega inženirstva starejšina g. Stane Premelč.

— **Umrl je** na Dunaju 55 letni hotelir Ivan Tershek, bivši restavratir v mariborski kazini in hotelir v Celju.

— **Umrla je** v št. Rupertu pri Celovcu 33 letna hišna posestnica Roza Katnig roj. Sablatnig.

— **Božičnico** priredi ženski osek katol. delavskega društva na Savi pri Jesenicah v Del. Domu na sv. Stefana dan zvečer ob 7. uri. Vsporedi: deklamacija, živa slika, petje in tombola. Na velepriljubljeni večer vabimo vse prijatelje, nabiralke dobitkov za tombolo pa p. n. občinstvu prav toplo priporočamo.

— **Čudna zgodba kranjskih izseljencev.** Sredi junija t. l. se je podal v Ameriko Jožef Penko z ženo in dvema hčerama iz Postojne. Z njimi se je bil vkrcal na ladjo tudi neki Zadnik iz Trnovega. Ko so se v Newyorku izkrcevali, se je pa zgodilo, da je Zadnik, ki je stopil s Penkovo ženo in hčerama prvi na suho, pokazal komisiji potni list, glaseč se na ime Penkovo, ker sta bila namreč ta dva iz še nepojasnjenega vzroka na ladji med potjo svoja lista zamenjala. Komisija je zato Zadnika, smatrajoč ga kot Penka, pustila na ameriška tla, Zadnik pa se je zdaj res začel vesti kot mož Penkove žene. Ko je ta ugovarjala, je Zadnik dejal, da je nekoliko prismojena. Nasprotno pa komisija Penka ni pustila na suho in sicer zato, ker je bil preje izročil ves denar svoji ženi in je bil zdaj sam brez sredstev. Komisija ga je zavrnila nazaj v Evropo. Njegova uboga žena je morala zdaj z napačnim možem v Newyork, kjer ji je pa ta končno še ukradel 600 K. Tako je bila brez solda in jo je policija odpravila v Evropo. Ko se je Penkova te dni v Postojno vrnila, je pa izvedela, da se je njen pravi mož medtem v Ameriko vrnil. Kaj takega se pač še ni zgodilo, odkar ljudje hodijo v Ameriko.

— **Huda burja** divja v Trstu. Vrgla je veliko ljudi ob tla. Morje je bilo jako razburkano. Veter je pihal s hitrostjo 27 km v uri, deloma 90 km.

— **Goriški slepar**, ki je v Gorici dvigal pisma kot baron Levetzov, se ne piše Evgen Armič niti ni s Kranjskega, kakor je dejal, marveč je 25. novembra iz gradiške kaznilnice pobegli Avgust Kumpel.

— **Mula ubila človeka.** Blizu Poreča je mula udarila kmeta Ivana Manesiča s tako silo, da je v bolnišnici umrl.

— **Oproščeni ponarejevalci denarja v Gorici.** Veliki dolgotrajajoči proces zoper ponarejevalce dvajsetkronskih bankovcev, o katerem smo poročali, se je končal s tem, da so porotniki vse obdolžence oprostil in je bil samo Colombani (Tržačan) obsojen v tri mesece

ječe, ki jih je pa s preiskovalnim zapalom že odsedel.

— **Nova slovenska šola v tržaški okolici.** 18. t. m. se je kolavdirala nova slovenska šola v Padriču, ki bo služila tudi otrokom iz Gropade. Sezidal jo je magistrat in stane 53.000 K.

— **Nesreča na železnici.** Na celjskem kolodvoru je ponesrečil 50letni voznik mojster drž. železnice Anton Drugovič. Ko je izstopil iz pisarne na tir, ga je pograbila lokomotiva za premikanje in vrgla pod se. Odtirgalo mu je obe nogi in najbrže je dobil tudi notranje poškodbe. Odnegli so ga nezvestnega v bolnico, kjer je ob 5. uri popoldne umrl.

— **Odkrivanje.** Cesar je podelil tajnemu svetniku in predsedniku deželnega nad sodišča dr. Avgustu vitezu Pittreich v Gradcu veliki križec Franc Jožefovega reda.

— **Samoumor.** V Gorici se je iz še neznanega vzroka ustrelil 23letni vojak 8. topničarskega polka Ivan Zagorišek iz Sv. Ivana v celjskem okraju.

— **Nesreča na goriškem vojaškem letališču.** Včeraj se je na goriškem letališču padel pri poletu z aeroplanom 21 let stari artilerist Edvard Binder iz Dunajskega Novega mesta. Na poti v bolnico je umrl.

— **Smrt.** V torek, dne 16. t. m., smo pokopali v Ljutomeru občinskega redarja gosp. Andr. Luknarja, očeta ptujске učiteljice gospodične Mar. Luknar.

— **Balkanska vojska v slikah.** V nedeljo 21. t. m. priredi šišensko prosvetno društvo ob 5. uri popoldne skiptično predavanje o balkanski vojski. Videti bo nad 100 izvornih slik. Vstopnina 20 vinarjev. — Kjer se žele tako predavanje, naj pišejo »Slov. Straži«.

— **Odborova seja »Matice Slovenke«** bo v ponedeljek, dne 22. decembra 1913 ob 6. uri zvečer.

— **Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Hrušici** priredi v nedeljo 21. decembra t. l. v »Našem domu« otvoritveno predstavo v proslavo Konštatinevega jubileja: »V tem znamenju boš zmagal!« Začetek ob 4. uri popoldne. Vabimo!

— **Slovenski delavec ponesrečil.** V Inomostu se je 17. dec. ponesrečil pri delu stavbe južne železnice neki Anton Černe iz Zgoranje Siske pri Ljubljani. Pomagal je dvema osebama sekati železne tračnice, pri tem mu je pa padla 400 kg težka tračnica na obe noge. Černe je dobil hude poškodbe, posebno na desno nogo.

— **Kmete osleparil.** V okolici Laškega trga se je že dalj časa potikal neki možik, ki se je oglašal pri kmetijskih posestnikih kot davčni uradnik in izterjeval od njih davke po 20 do 30 K. Izdajal je ponarejene davčne pobotnice. Ljudje so prišli sleparstvu na sled šele potem, ko so dobili davčne opomine in so se na davkarji izkazali z dobljenimi pobotnicami. V družinah, o katerih je zvedel, da imajo kakega sorodnika v mariborski kaznilnici, je nastopal kot kaznilniški uradnik in sprejemal zneske, ki naj bi služili za izboljšanje hrane in druge poboljške dotičnim kaznjencem. Oblast je navzhanega sleparja pridno iskala in ga 12. t. m. tudi zasačila v osebi že mnogokrat kaznovanega slikarskega pomočnika Alojzija Pollacka.

„O, mu uja že prou pršle. Namest trdga ležiša, posta al temnice u dajau ta velkem hudadelcam en takla pakle za prebrat, pa uja mel taka pukura, de ja uja pounel ceu sol žeulejne.“

„No, um puskusu. Al kuku pa čma zdej naenkat nardet konc, ke mam še use soje junake in junakine tku lepu žive in zdrave?“

„Tist pa nared kokr čš. Če znaš nas murit iz sojem pisajnam, uš znou že tud ene par takeh mandlcu ukul prnest. Magari če pošleš kolara čezne, al pa če ud lakate usi gnezneja, tu je men use glih. Du jutrz zvečer morš use ukul prnest, de u enkat konc teh tojev „Cerkvenih miš“, drgač uja naš naručniki dubl kolara in našeh naručniku je use glih bl škoda, kokr pa tojev junaku na pupiri.“

„No, če že res ni drgač, jih um pa skusu spraut du jutrz zvečer iz tega sveta. Ampak na nubena viža iz kolara; kolara je preveč nalezliva bulezen in b ja nazadne znau še jest ud nh nalezt. Tu um mogu že kašn druh mitl zajne znajdet, de jih um sprau iz tega sveta. Sej veš, de nism glih narodn.“

Tku se je jeju pogovor iz Mulavrh in „Cerkvene miš“ iz Luigi Calcotam sa spet cvelile nazaj pu Dunisk cest. Druh dan smla pa že bral u „Narude“, de je ena „Cerkvena miš“ skučila u brezn, ena je znurela, edn se je zagiftu, en šteri sa se pa ubesl in „Cerkvenih miš“ je blu konc.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

— **Kupi se dobro ohranjen harmonij ali pianino.** Le pismene ponudbe, v katerih naj bo navedena tudi cena, sprejema do ponedeljka „Slovenska Straža“ v Ljubljani.

POŠTNA TATVINA V TRSTU.

Trst, 20. Glede velike poštne tatvine, so prišli sedaj na sledeče sledove: pri hišni preiskavi ljubice aretovanega poštnega nadoficiala Franceta Bleckerja so našli pod tepihom 700 K v papirnatih bankovcih. V papirnatih trgovini njene sestre so našli hranilno knjižico z vlogo 12.000 K, dasi je sestra zatrjevala, da je prodajalna zadolžena. Poštnega slugo Virina so pa izpustili na prosto.

Ljubljanske novice.

Ij **Fridmanov slučaj** v Ljubljani. Liberalci so vedno enaki. Kadar napravijo sami kako lumparijo, pa se vedejo, kakor tisti tat, ki je hotel od sebe odvrtiti pozornost in je tekel po cesti kričeč: »Tat, tat, primite ga!« Govorijo o volivnih sleparijah pri naših somišljenikih, pri tem pa pozabijo na **velike volivne sleparije, ki so se zgodile v Ljubljani**, in katere bomo natančno zasledovali. Sleparije so še veliko večje, kakor znane Fridmanove na Dunaju. Poleg tega so prizadete pri tem tudi visoke glave liberalcev! Da bo pošteno zasmrdelo, to bo naša skrb. Popolne dokaze imamo že zdavnaj v rokah. Ker imajo stvar v rokah že javne oblasti, nam žal o zadevi več ni mogoče pisati.

Ij **»Odslej naprej se ne sme več takol«** Tako so rekli oče župan, ko se je odkrilo, da je »vzorno mestno gospodarstvo« svoje luknje krilo tudi na ta način, da je iz zaklada meščanske imovine vzelo, kolikor se ji je poljubilo in da dolg občine pri tem zakladu znaša že sedaj 143.000 K. Dr. Tavčar je predlagal, da se kaj takega brez vednosti občinskega sveta ne sme več zgoditi. Brez vednosti občinskega sveta in brez odobrenja deželne odbora pa bi se kaj takega ne smelo že dosedaj zgoditi! Radovedni smo, če bo liberalnim gobezdavcem o deželnem gospodarstvu to tudi temeljito pojasnil deželni odbor. Liberalci so tako upali gospodovati, ker niso imeli na magistratu opozicije. Samo brskanju opozicije se je zahvaliti, da se bo s takim gospodarstvom moralo prenehati! Morda bo gosp. župan prisiljen tudi povedati, kam so **veliki patriotje na magistratu dali ob cesarjevem jubileju za zgradbo delavskih hiš sklenjenih 200.000 K in kje so obrestil od tega delavskega denarja?** Župan naj le ponavlja besede: »Odslej naprej se ne sme več takol« Da se ne bo moglo, bo skrbela — naša opozicija.

Ij **»Mala pevka«** v Ljudskem domu. Jutri ob 5. uri popoldne bomo imeli lepo priliko prepričati se o izurjenosti in marljivosti Viških diletantov. Vprizorili bodo res ljubko, podučne vsebine bogato predstavo »Mala pevka«. Med odmorom nas bo zabaval viški društveni orkester. Pri zadnji pevski točki bo pa nastopil Viški pevski cerkveni zbor. **Somišljeniki v Ljubljani! Pokažite so sedom sobojevnikom svoje simpatije s tem, da se boste lepoštevilno udeležili prvega nastopa Vičanov v Ljudskem domu!**

Ij **Uradna »Laibacher Zeitung«** je radi tiskarskega gibanja za nekaj časa prenehala izhajati.

Ij **Družabni klub** ima danes svoj večer na verandi hotela „Union“. Predava ing. V. Remec o „Elektrika v njenih pojavih“ z eksperimenti o raznih učinkih električnega toka, Röntgenovih žarkih, brežični telegrafiji in drugo. Po predavanju obisk tukajšnje brezžične stacije po prijaznem dovoljenju g. dež. šolskega nadzornika A. Belarja. ki je dal poleg raznih tukajšnjih zavodov, potrebne aparate na razpolago. Začetek ob 8. uri. Pristop imajo člani in prijatelji kluba ali po njih upeljani gostje s svojimi damami.

— **Šentpetersko prosvetno društvo** v Ljubljani priredi na praznik sv. Stefana 26. decembra 1913 ob pol 5. uri popold. v dvorani Rokodelskega doma (Komenskega ulica 12) društveno božičnico.

Ij **II. Marijina kongregacija pri uršulinkah** priredi zadnjo nedeljo dne 28. t. m. ob 2. uri popoldne v samostanski telovadnici božičnico združeno z izvanrednim mesečnim shodom. Vabljenje so vse njene članice in gosti. Na sporedu je petje, deklamacije, igra »Skrivnostna zaroka« in drugo.

Ij **Mestno drsališče pod Tivolijem.** Mestno drsališče pod Tivolijem otvorilo se je z današnjim dnem. Letne vstopnice se dobivajo pri mestni blagajni in pri hišniku na drsališču, dnevne vstopnice pa pri blagajni na drsališču.

„No, dobr! Um pa jest Mulavrhove pesm punucu. Men na more ubrant. Velik scer na bo, ampak ene par grošu m uja pa le vrgle.“

III.

Ko lune, zvezd ugasne žar
In dan se zazori,
Uže odjadral je mornar
Ter čez morje hiti.
A komaj svet objame noč
Valovi se zjeze
In se tako strašno tepo
Da barko potope.

Miroslav Mulavrh.

Čez dobr ferkle ure sta bla že še dva para kojn uprežena, in „Cerkvene miš“ sa cvelile, čm rečt: vuz, ce sa ble „Cerkvene miš“ gor, je cvilu pr »Sodnisk ulc« preke Dunisk cest in Luigi Calco je udrihu zdej pu enmu, zdej pu drugmu kojne, de je šlu bl hitr.

Ke sa kojni prulekl vuz iz velika muja du tistga razrukanga flajštra na Dunisk cest, sa pa spet nastale težave in treba je blu še pr „Figue“ uzet dva para kojn prprege na pusada. Šele iz šestem parem je blu mugoče spraut vuz du ta „Narodne Tiskarne“ in Luigi Calco se je tku globok uddehno, de b mu hmal pluča počle.

Pred ta „Narodna Tiskarna“ sa že čakal šteri fakini, tak ke štajnkolen razkladaja, iz košem prpraulen, de uja znusil „Cerkvene miš“ u uredništu „Slovenskega Naruda“. Predn pa sa začel razkladat, je skoču Luigi Calco u ured-

ništu puvedat, de je rukupis za „Cerkvene miš“ že tuki in de nej prostor prprauja.

IV.

Ke spet nastane beli dan
Vtolaži se morje
Prijatelj več nij naš bolan,
Ne toči več solze;
Iskat mu treba ni miru,
Na ptujem kraj morja;
Valovi vtopili so,
Nesrečnega moža.

Miroslav Mulavrh.

Čez ena menuta pu tem, ke je Luigi Calco zgину u vež ta „Narodne tiskarne“, se je že vrnu zazaj pred hiša in Mulavrh iz nim.

„A tula use sa sam „Cerkvene miš“?“ začudu se je Mulavrh in se prjeu za trebuh. „A tula use čš, de b mogli „Narudu“ naručniki še prevečet in prebaut. O, prjatu, ti pa preveč pugervaš ud teh revežu; sej jih že mi ta druh dost martrama.“

„Jest na morm pumagat. Sej sam en tukla še mam „Cerkvenih miš“ že spisaneh duma, pol u pa konc!“ puskusu je Luigi Calco putulažet Mulavrha. „Ja, a se t meša! Tok tula še ni use, prauš? Oh, prjatu, kok se ti moteš če misleš, de uma mi tula djal u „Narud!“ Jest čm mt konc prec še jutrz, veš; pa nared kokr čš. Tula, kar maš tlela na voz in kar maš še duma, pa skus predat predsednke deželnga sudišča.“

„Za kua u pa mou presednk deželnga sudiša „Cerkvene miš“?“

Ij Šahovski mojster dr. M. Vidmar igra v soboto dne 20. t. m. v kavarni "Union" javno simultansko igro s poljubnim številom nasprotnikov. Začetek ob pol 9 uri zvečer.

Ij Božičnica I. in II. mest. sloven. otroškega vrta vršila se je 18. t. m. v šolskih prostorih imenovanih zavodov. Obdarovanih je bilo 150 otrok z obleko, čevlji, igračkami, s pecivom in slaščicami v kar se je porabila božična dotacija 800 K, katero vsako leto podeli mestna občina ljubljanska.

Ij Hrvatska opera v Ljubljani. Za Božič je prihranila intendantica kralj. hrvatskega dežel. gledališča za Ljubljano najlepšo operno noviteto iz l. 1912, t. j. "Zonglerja M. B." Ta prelestna opera velikega francoskega komponista Masseneta je glasben umotvor prve vrste, ki je dosegal v največjih kulturnih centrih v Evropi, v Parizu, v Berlinu, na Dunaju, v Monakovem, v M. Carlu i. dr. izredne uspehe. Dvorno operno gledališče na Dunaju že več let ni uprizarilo nobene opere tolikrat, kakor Massenetovoga poetičn. "Zonglerja M. B.", in v Zagrebu pojo to krasno opero že dve leti z isto privlačnostjo. Besedilo ni niti naivno niti brutalno, nego vsesok estetsko, fino, a zelo zanimivo, polno presenečenj in efektov.

Malo oper ima toli srečno besedilo. Ker je vse dejanje prožeto s francoskim humorom in živahnostjo, je opera tem simpatičnejša. Inscenacija z novimi kulisami iz Zagreba, z notranjostjo samostanskega dvorišča in cerkve z velikim oltarjem, kipom Madone ki oživi, in z modernimi lučnimi efekti bo za Ljubljano nekaj posebnega. Opera je brez erotike, zato jo priporočamo tudi duhovniškemu krogu, ženskim organizacijam S. L. S. ter odrasli mladini. Predstavi sta v ponedeljek in torek, obakrat ob 8. zvečer. Sedežev je še mnogo na razpolago.

Ij Sekstet društvenega orkestra igra danes zvečer v kavarni Egi.

Ij V Rokodelskem domu bo jutri, v nedeljo 21. t. m., ob 5. uri javno skioptično predavanje o svetih krajih, katerih se spominjamo o božičnem času, in o slikah, s katerimi je krščanska umetnost predložila božične dogodke. Ker je g. predavatelj J. Dostal sam obiskal kraje v Sveti deželi in je priznan strokovnjak v poznanju umetnosti, bo predavanje gotovo zelo poučno in zanimivo.

Ij Umrl je g. Ivan Lindtner, trgovec v Trstu.

Ij Semenij. V sredo je bilo prignanih na semenj 180 volov, 52 krav, 21 telet in 64 konj.

Ij Umrla je na Tržaški cesti 11 sprevodnikova soproga gospa Josipina Hudnik v 47 letu svoje starosti. Pogreb bo jutri ob treh.

Ij Signaliziran ogenj. Danes ob četrti na 12. uro ponoči je čuvaj na gradu naznanil z dvema streloma ogenj v Bonačevi kartonažni tovarni. Oddelek reševalnega in gasilnega društva je bil sicer z znano naglico na licu mesta, a ni stopil v akcijo. Ogenj je bil nastal v nekem zaboju a ni napravil škode, ker je bil še pravočasno pogasjen, sicer bi bila pa lahko nastala velika nesreča.

Ij Božično darilo. Opozarjamo cenjene čitatelje na veliko božično izložbo trdke Ign. Vok, Ljubljana Sodna ulica št. 7, kjer najdete v resnici najkoristnejše darilo v obliki prvovrstnega Pfaff-ovega šivalnega stroja za ugodno ceno in ugodne plačilne pogoje.

Zadnje vesti.

OŽJA VOLITEV V IDRIJO.

Idrija. Pri današnji ožji volitvi je dobil kandidat S. L. S. Arko 202 glasov, kandidat liberalne stranke Gangl 241 glasov. Izvoljen je s socialnodemokratsko pomočjo Gangl.

§ 14.

Dunaj. Danes se je vršila v državnem zboru debata o odgovoru grofa Stürgkha na interpelacijo o aferi Długosz. Prvi je govoril poljski socialist Daszynski, ki je odkril smrdečo korupcijo v Galiciji. Dejal je med drugim, da je minister Długosz bil svoječase atlet v nekem cirkusu v Pardubicah in si svoje milijone pridobil večinoma z najbolj umazanimi spekulacijami. — Za njim so govorili še Olesnicki, Tušar in dr. Lev. — Zbornica bo zborovala še po praznikih, 29. in 30. t. m., toda to bosta njeni zadnji dve seji. Ker gospodarska zbornica ne bo novele glede na dohodninski davek neizpremenjene sprejela in ker poslanska zbornica ne bo mogla rešiti proračuna, bo vlada parlamentom koncem meseca odgodila in vladala s § 14.

Dunaj. Dr. Leo je napadal vlado in jo svaril, kaj se vika v notranje

razmere Poljskega kola. — Nato je govoril gen. govornik Breiter. — Prihodnja seja se vrši v ponedeljek. Ali pride po Božiču sploh še do kake seje, ni znano. — Cesar je Długoszovo demisijo sprejel.

PRVA SEJA SABORA.

Zagreb. Starostni predsednik v prvi seji sabora bo najbrže virilist opat Blaž Svinderman, da ne bo mogel predsedovati dejansko najstarejši izvoljen poslanec Mileusnić, ki je Starčevićanec.

ZALESKI UMIRA.

Meran, 20. dec. Finančni minister Zaleski umira.

SLOVENSKA DEMONSTRACIJA V LAŠKEM SENATU.

Rim, 20. dec. Senatorja dr. Brazza in Molmenti sta vložila interpelacijo glede »slovenskih demonstracij« pred laškim konzulatom v Trstu. Dr. San Giuliano je odgovoril, da je ta dogodek brez vsakega pomena in da so tudi v Italiji slični odigrali.

LAŠKI PARLAMENT PROTI RAZPOROKI.

Rim, 20. decembra. V laški zbornici je prišlo včeraj pri debati o adresi na kralja do glasovanja o predlogu socialista Comandinija, naj se v adresi sprejme želja zbornice, da se uvede razporoka. Predlog je padel z 228 glasovi proti 123. (228 je tudi število poslancev, ki so morali podpisati katoličanom pakt, da bodo glasovali proti razporoki.) — Ravnotako je padel predlog Altobellija, naj se zakonito civilna poroka postavi pred cerkveno, s 204 glasovi proti 80. S tem je dokazana protikulturnobojna večina sedanjega parlamenta in je opravičena politika italijanskih katoličanov, ki so si vedeli s kompromisom z vladnimi kandidati to zagurati.

NOVE TEŽAVE V ORIENTU.

Carigrad, 20. decembra. Tripelcenta pripravlja nov korak proti nemški vojaški misiji v Carigradu. Rуска vlada hoče, da bi se Turčija finančno bojkotirala. Toda nemške banke so pripravljene Turčiji posoditi 200 milijonov. Italiji intrigira proti angleškemu predlogu, da bi večina egejskih otokov pripadla Grčiji, ker se hoče na ta ali drug način vgnezditi na dodekanezosu. Italija ščeva zato Turčijo proti tripelcenti.

Po svetu.

Obstrukcija v praškem občinskem svetu. V zadnji seji praškega občinskega sveta dne 18. t. m. so obstruirali socialno demokratični in češko-radikalni občinski svetniki. Med sejo je dvakrat nenadoma odpovedala električna razsvetljava in se je morala seja prekiniti.

Oropan blagajniški sluga. Na norimberški pošti je 19. t. m. nekdo oropal blagajniškega slugo neke tamkajšnje tovarne in mu vzel 4000 mark. Storilca še niso dobili.

Lakota na Ogrskem. V szolnokdoboškem komitatu je vsled letošnjih povednj in požarov zavlada taka stiska, da večina družin samo vsaka dva dni po enkrat kaj je. Vse se izseljuje, kar le more in je bilo samo v povembru izdanih 675 potnih listov; a koliko se jih je izselilo brez njih! Celo ljudje, ki so bili prejep remožni, sedaj, niti kruha nimajo.

Ivan Meštrović in Vidovdanski hram. Pod tem naslovom je nedavno belgrajski "Mali Zurnal" priobčil članek, v katerem pisec protestira proti temu, da bi se zgradba nameravane veličastne cerkve v spomin osvobojenja Kosova brez razpisa oddala kiparju Ivanu Meštroviću. Tudi bi bilo naravnost smiselno — pravi članek —, ako bi mala Srbija, ki še nima nobenih večjih socialnih ustanov, potrošila za ta spomenik 30 milijonov, kakor se govori, da hoče; saj je stal celo lipski ogromni spomenik samo 7 milijonov. Meštrovićevoga modela javnost niti še videla ni in ima vlada nekje zaklenjenega. Ni dvoma, da je Meštrović dober kipar, a da bi bil tudi dober arhitekt, tega še ni nikjer dokazal.

Najbolj čudno in obsodbe vredno je pa še to, da hoče Meštrović biti obenem tudi podjetnik nove cerkve in hoče zgradbo izvršiti v lastni režiji. Spekulacija in umetniški poklic se pač ne strinjata. Članek pozivlje vlado, da za spomenik razpiše natečaj in da se zanj ne potrosi več kakor 2—3 milijone dinarjev.

Pred smrtjo spregledal. Te dni je v Budimpešti umrl mažarski pesnik Rudnyanski, ki je bil že mnogo let slep. Malo pred smrtjo je spregledal in napisal svojo zadnjo pesem, ki so jo našli pod vzglavjem.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

POBITI IN ZA DELO NEZMOŽNI so ljudje, ki nimajo rednega odvajanja. Kdor hoče biti svež in zdrav, naj pije vsaki dan pred zajutkom pol kozarca naravne Franc Jožefove grenčice. Ta uredi hitro in na lahek način odvajanje, čisti kri, povspeši prebavo in tako obvarje nevarne bolezni in njih posledice. Dr. Felix, telesni zdravnik Njegovega Velikanstva kralja Belgijcev pravi: „C'est un des meilleurs toni-purgatifs." Zahtevajte v najbližnjih lekarnah, drogerijah, prodajalnah rudniških voda pristno Franc Jožefovo grenčico. Kjer je ni mogoče dobiti, obrnite se naravnost na ravnateljstvo razpošiljalnice v Budimpešti.

Važnost naj se polaga na besedo „Scott“!

Zaupanje, ki si ga je pridobila Scottova emulzija ribjega olja tudi v zdravniškem svetu je dalo in daje dannadan povod za podtikanje in hvaljenje drugih baje „ravno tako dobrih“ emulzij. Vi pa ravnate s

v svojem lastnem interesu,

ako ostanete pri originalnem izdelku Scottove emulzije, kajti edino ta emulzija ribjega olja je na Scottov način prirejena in uživa že skoro 4 desetletja svetovno slavo.

Zato zahtevajte in kupujte le Scottovo emulzijo!

Cena originalni steklenici je 2 K 30 vin. Dobl se v vseh lekarnah. Ako se pošle 30 vin. v znakah na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII, in se sklicuje na ta časopis, pošlje se mu ena pošiljatev petom lekarno na poskušnjo.

Naročila se sprejemajo: Miklošičeva cesta št. 18.

Najceneje kurivo je

3791

Št. Janški premog

Vreča 50 kg 1.25 K na dom dostavljen.

Od 1000 kg naprej znatno ceneje po dogovoru.

Vedno velika zaloga klobukov in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANKE, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

Modra gospodinja ve kaj je dobro

in rabi zato jedilno mast „Ceres“ pri kuhanju, pečenju in praženju. Ve tudi, da vsebuje živalska mast dostikrat 15% vode in vzame vsled tega pri vporabi jedilne masti „Ceres“, ki je popolnoma čista in ne vsebuje vode, vedno 1/4 manj nego kakor druge jedilne masti. Jedilno mast „Ceres“ priporočajo zdravniki bolnim na želodcu.

Ovratnike za prečistilo duhovščino

priporoča Josipina Podkrajšek Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2

— Naročila po pošti se izvrše točno. —

Zobna krema

KALODONT

Usfna voda

Kupi se

hiša z gostilno

z malim posestvom vred, blizu Ljubljane, Poudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 3816.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetilna in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarih, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo največjavnosti zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovarskem in drugih kopaliskih zdrav-
ljenjih in kot poznejše zdravilo po kopaljih
24 3S in trajno porabo. I (VI.)

Izvirek: Glesshübl Sanerbrunn,

železniška postaja, zdravilno kopalisko pri Karlovih varih

Prospekt zaslon in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-
niku in Andrei Šarabcu, Ljubljana. 11

NUISOL

od Bergmann & Co.,
Tešin ob Labi

je in ostane slejkoprej
nedosežen v presene-
čenem naravnem bar-
vanju lasin brade. Dobi
se v svetli, ružavi in
črni barvi, steklenica po
K 2.50 v lekarnah, dro-
gerijah in parfumerijah.